

hadde affødt praktiske Ulemper, ser jeg egentlig ikke, hvorfor man ikke vilde blive staaende derved. Blandt de Grunde, der anførtes, var dernæst Sænsningen til den europæiske Udvikling. Sa, den vil jeg ogsaa tage, den anerkjender jeg; men lad os saa faae den i den fulde, rene Skikkelse, som den europæiske Ret hjemler, saa vil jeg for mit Bedkommende ikke have Noget imod den. Dernæst blev der endnu gjort gjældende: Det kan ikke gaa an at gjøre denne Afgang til Sagsførervirksomhed afhængig af en Bevilling af Administrationen, og det fremhæves jo ogsaa i Motiverne, at Ministeriet anser det for utilstedeligt at vende tilbage til en Ordning, efter hvilken der ved Meddelelsen skal tages Hensyn til, om der er Trang, saaledes at Afgang til Sagsførervirksomhed gjøres afhængig af et administrativt Skjøn. Naar man nu vil spørge, hvorfor det da er utilstedeligt, kan man for det Første henvise til den almindelige Regel om Næringsvirksomhed. Men det forekommer mig, at selv om man vilde lægge det Synspunkt til Grund, kunde man ikke komme til at give en saadan ubunden Afgang, at man skulde være udelukket fra at begrænse Antallet; thi der staar jo dog ikke i Grundloven, at den frie og lige Afgang til Erhverv skal være hjemlet uden nogen Indskrænkning, thi Grundloven indrømmer netop saadanne Indskrænkninger som ere begrundede i det almene Vel, og nu vil jeg spørge, om ikke Erfaringen har vist, og om ikke dette Lovforslags Fremkomst viser, at det almene Vel kræver en vis Indskrænkning. Det er jo ogsaa anerkjendt fra alle Sider — det Spørgsmaal har været drøftet paa saa mange Steder, ved saa mange Leiligheder, at jeg ikke tror, der kan anføres noget Argument, som ikke har været fremført — at Sagsførernæringen, selv om man altsaa vil betragte den som en Næring, er i sit Væsen aldeles forskjellig fra anden Næring, endogsaa fra Lægernes. Den er, om jeg saa maa sige, af en ganske anden farlig Natur. Vil man nu henvise til Analogien fra Læger og sige, at, da Enhver, der har taget lægevidenskabelig Examen, kan frit udøve Lægepraxis, hvorfor skulde da ikke enhver juridisk Kandidat kunne udøve Sagsførervirksomhed, saa siger jeg dertil: Nei, Analogien er ikke tilstede. Jeg tror ikke, at der, naar der var flere Læger, end der var Sygdomme, saa at ikke alle Lægerne fik Praxis nok, var nogen Fare for, at Lægerne vilde gaa omkring og opelste alle de smaa Spirer til Sygdom, de fandt rundt omkring, og gjøre dem til store, vældige Epidemier, saa at de fik Noget at bestille; men for Sagsføreres Bedkommende har man jo sagt — jeg tilstaa, jeg har ingen Erfaring herom, thi de Sagsførere, jeg kjender, ere alle hæderlige Mænd — at der er den Fare, at, naar der ikke er Sager nok, saa søge de at skabe Sager og at gjøre saa Meget som muligt ud af dem, og at de paa den Maade fremkalde en Praxis, naar den ikke naturlig frembyder

fig. Det forekommer mig derfor, at selv fra Næringsvæsenets Synspunkt maa man fastholde, at med Hensyn til Sagsførervirksomheden kan man ikke følge de almindelige Regler, og at Grundlovens Forskrift, at, hvor Almenvellet kræver Indskrænkninger, kan der gives saadanne, maa netop finde Anvendelse i dette Tilfælde. Men dernæst havde jo Motiverne til dette Forslag saa bestemt som vel muligt, at Sagsførervirksomheden ikke kan betragtes fra det private Nærings synspunkt, at Sagsførerne ere Led i Rettsorganisationen og skulle yde deres Medhjælp ved Rettspleien. De ere forsaavidt offentlige Funktionærer og maa behandles efter Regler for Saadanne, hvilket er konstateret gennem Reglerne om det Ansvar, som de ere underkastede. Men jeg ser da ikke, hvorfor disse Funktionærer ikke skulle kunne udnævnes af det Offentlige paa samme Maade som andre offentlige Funktionærer. Det er en Sætning, som jeg principielt ikke kan anerkjende, at ikke Udnævnelsen af Sagsførere ligesaavel skulde have Hjemmel i Forholdets Natur som Udnævnelsen af Embedsmænd. Der henvises i saa Henseende til, at det ikke gaar an at lægge denne Magt i Administrationens Haand, da disse Bestillinger saa vilde blive Belønninger for politiske Tjenester, at det ikke gaar an at give Regjeringen Myndighed til efter et Skjøn at udnævne, da Udnævnelserne saa vilde blive uddelte som Gunst og Gave. Jeg vil dertil sige, at det forekommer mig, at, kan man lægge den Myndighed i Regjeringens Haand at udnævne Embedsmænd, saa kan man ogsaa lægge det i dens Haand at udnævne Sagsførere. Lykkeligvis have vi ikke her i Landet det uheldige Tilfælde, at Regjeringerne pleie at fravige de rigtige Grundsætninger ved Udnævnelser ved at tage politiske og andre saadanne Hensyn, og jeg haaber, at noget Saadant ikke heller i Fremtiden skal ske, saa at jeg fra dette Synspunkt tør føle mig fuldstændig beroliget. Men selv om man nu vil sige, at det gaar ikke an at give Regjeringen denne Myndighed, saa er der jo et Korrektiv, som man kan benytte, og som der blev henpeget til under Forhandlingen om Loven af 26de Mai 1868, hvor det blev gjort gjældende af nuværende Dr. juris Madvig, at man kunde begrænse Sagsførernes Antal, og for ikke at give Regjeringen for stor Myndighed knytte en Medvirken ved deres Udnævnelse til den tredie konstitutionelle Statsmagt, Domstolene, saa at Udnævnelsen altid betingedes af en Indstilling fra en Domstol. Det forekommer mig, at det, der befrægtes ved at lægge Myndigheden i Regjeringens Haand, kunde afhjælpes derigennem. Jeg skal i denne Forbindelse fremhæve, at Domstolene i det forelagte Lovforslag uregelmæssigt forekommer det mig, ere blevne noget ignorerede. Der er jo gjort Forskjel mellem de underordnede Retter og Spjesteret. Ved Spjesteret skulle Sagsførerne bestaa en Prøve, udføre 4 Sager; men med Hensyn til Sagsførerne ved de andre Retter